

ПРОЄКТ РЕФОРМИ ОБОРОННИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ЗА ПІДТРИМКИ
СПЕЦІАЛЬНОГО РАДНИКА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ З ПИТАНЬ ОБОРОНИ

DEFENCE PROCUREMENT REFORM PROJECT SUPPORTED BY
THE UNITED KINGDOM SPECIAL DEFENCE ADVISOR

ДЕРЖАВНЕ ГАРАНТУВАННЯ ЯКОСТІ

БАЗОВІ ПІДХОДИ

ПРОЄКТ РЕФОРМИ
ОБОРОННИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

СПЕЦІАЛЬНИЙ РАДНИК
ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ
З ПИТАНЬ ОБОРОНИ

ГС ФОНД ПІДРИМКИ
РЕФОРМ В УКРАЇНІ

Система державного гарантування якості

Що? Навіщо? Як? Коли?

ЩО ТАКЕ ДЕРЖАВНЕ ГАРАНТУВАННЯ ЯКОСТІ (ДГЯ)?

Відповідно до AQAP-4107, AQAP-2110: ДГЯ – процес, завдяки якому відповідні національні органи отримують впевненість у тому, що контрактні вимоги щодо якості виконуються.

Відповідно до ЗУ «Про оборонні закупівлі»: ДГЯ— встановлення уповноваженим органом з державного гарантування якості відповідності процесів забезпечення якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення вимогам державних контрактів (договорів).

З ТОЧКИ ЗОРУ СПОЖИВАЧІВ/ПОКУПЦІВ/ЗАМОВНИКІВ У СФЕРІ ОБОРОНИ:

ДГЯ – один з ключових інструментів забезпечення впевненості в тому, що оборонна продукція (товари, роботи, послуги) за контрактом є або буде якісною, який застосовується виключно під час закупівель оборонної продукції.

З ТОЧКИ ЗОРУ ВИКОНАВЦІВ ДЕРЖАВНИХ КОНТРАКТІВ

ДГЯ – ключовий інструмент підвищення рівня довіри споживачів (у т.ч. покупців/замовників) і забезпечення конкурентоспроможності через задоволення виконавцями вимог і потреб споживачів шляхом впровадження Системи менеджменту якості (СМЯ) відповідно до визначених стандартів НАТО

ДГЯ передбачає встановлення покупцем вимог до СМЯ виконавців контракту шляхом включення відповідних вимог до контрактів та тендерної документації, впровадження та підтримання виконавцями контрактів СМЯ відповідно до визначених вимог та стандартів, оцінювання Уповноваженим органом з ДГЯ (УОДГЯ) відповідності СМЯ виконавців встановленим контрактом вимогам та стандартам і моніторинг функціонування СМЯ протягом виконання контракту з оформленням відповідних свідоцтв/сертифікатів.

НАВІЩО ПОТРІБНЕ ДГЯ?

1. Підвищення якості оборонної продукції що закуповується.
2. Забезпечення впевненості покупців/замовників (у т.ч. іноземних) в тому, що контрактні вимоги щодо якості будуть виконані.
3. Забезпечення можливості для покупців/замовників зменшити (оптимізувати) витрати на контроль продукції.
4. Забезпечення можливості для національних виробників оборонної продукції здійснення ДГЯ в Україні (уповноваженим органом з ДГЯ).
5. Забезпечення відбору виконавців на основі спроможності їх СМЯ забезпечити виконання контракту, підвищення об'єктивності під час оцінювання та відбору виконавців контрактів.
6. Забезпечення можливості укладення міжнародних угод (меморандумів) щодо співпраці у сфері ДГЯ, а в подальшому можливості приєднання України до Угоди НАТО зі стандартизації STANAG-4107.

КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ ДГЯ

1. Неупередженість
2. Об'єктивність
3. Незалежність
4. Компетентність
5. Прозорість
6. Процесний підхід
7. Ризик-орієнтований підхід
8. Сумісність з НАТО
9. Міжвідомчий характер
10. Добросовісність (відсутність конфліктів інтересів та запобігання корупції)

КОЛИ І ЯК ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ДГЯ?

1. ДГЯ здійснюється стосовно конкретних контрактів за запитом покупця/замовника (або національного уповноваженого органу з ДГЯ держави покупця) за умови високого (неприйнятного) рівня ризиків щодо продукції та/або виконавців контракту.
2. Суттю ДГЯ є оцінювання відповідності СМЯ потенційних виконавців контракту вимогам визначених контрактом стандартів НАТО та здійснення моніторингу функціонування СМЯ та заходів з ДГЯ під час виконання контракту з оформленням відповідних свідоцтв/сертифікатів.
3. ДГЯ здійснюється уповноваженим органом з ДГЯ (представниками з державного гарантування якості), шляхом проведення відповідних аудитів, моніторингу, визначення та виконання заходів з ДГЯ.
4. Невід'ємною складовою ДГЯ є управління ризиками.
5. ДГЯ має міжвідомчий характер і здійснюється в інтересах всіх замовників оборонної продукції.

ЩО ТАКЕ СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО ГАРАНТУВАННЯ ЯКОСТІ (СДГЯ)?

З ТОЧКИ ЗОРУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ:

частина системи державного управління, спрямована на забезпечення якісного виконання високо ризикових контрактів (зовнішньоекономічних та внутрішньодержавних) з матеріально-технічного забезпечення оборонних спроможностей

З ФУНКЦІЙНОЇ ТОЧКИ ЗОРУ:

Сукупність взаємодійних елементів (організацій, підсистем, процесів, ресурсів, середовища, компетентності, повноважень, відповідальності тощо), необхідних для формування політики ДГЯ, встановлення цілей ДГЯ і управління процесами для досягнення цілей ДГЯ.

УПОВНОВАЖЕНИЙ ОРГАН З ДЕРЖАВНОГО ГАРАНТУВАННЯ ЯКОСТІ (УОДГЯ)

1. УОДГЯ – орган, уповноважений КМУ на здійснення ДГЯ та забезпечення функціонування СДГЯ.
2. Під час створення/визначення/уповноваження УОДГЯ мають бути дотримані принципи ДГЯ і визначені відповідні механізми. В першу чергу це стосується принципів незалежності, компетентності, сумісності з НАТО та добросовісності.
3. УОДГЯ приймає участь у формуванні та реалізує політику ДГЯ та дотичні політики вищого рівня.
4. УОДГЯ формує внутрішню політику СДГЯ та забезпечує її реалізацію.
5. УОДГЯ забезпечує опрацювання запитів щодо ДГЯ та здійснює ДГЯ.
6. УОДГЯ визначає Систему ДГЯ, координує та забезпечує її функціонування з дотриманням принципів ДГЯ.
7. УОДГЯ аналізує законодавчу базу у сфері ДГЯ та готує відповідні пропозиції та проекти нормативно-правових актів з метою забезпечення функціонування СДГЯ на основі принципів та стандартів НАТО.
8. УОДГЯ може виступати ініціатором/замовником розроблення відповідних військових стандартів та прийняття стандартів НАТО у сфері забезпечення/гарантування якості оборонної продукції та приймати участь в їх розробці.
9. УОДГЯ забезпечує впровадження відповідних стандартів НАТО в своїй діяльності та функціонуванні СДГЯ (в межах своєї компетенції).
10. УОДГЯ забезпечує розроблення методологічної бази ДГЯ на основі принципів та стандартів НАТО.
11. УОДГЯ забезпечує компетентність персоналу ДГЯ та дотримання принципів ДГЯ під час відбору та визначення представників з ДГЯ.
12. УОДГЯ впроваджує власну СМЯ на основі вимог міжнародного стандарту ISO 9001.
13. УОДГЯ взаємодіє з учасниками СДГЯ з метою забезпечення результативного та ефективного функціонування СДГЯ та дотримання принципів ДГЯ.
14. УОДГЯ забезпечує створення та функціонування інформаційно-аналітичної (інформаційно-комунікаційної) системи СДГЯ.
15. УОДГЯ створює та забезпечує функціонування апеляційної ради з метою забезпечення об'єктивного розгляду скарг і претензій заінтересованих сторін.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

1. Недосконалість нормативно-правової бази:

- a. з метою забезпечення однозначного розуміння та трактування положень ЗУ «Про оборонні закупівлі» необхідні додаткові законодавчі акти та внесення змін до цього ЗУ;
- b. чинні НПА з питань державного гарантування якості не забезпечують відповідність принципам та стандартам НАТО, дотримання принципів ДГЯ і потребують скасування та/або внесення змін;
- c. чинні НПА та проекти НПА, розроблені Департаментом державного гарантування якості Міноборони, не забезпечують дотримання принципів ДГЯ та виконання положень Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки, в першу чергу, стосовно забезпечення незалежності та доброчесності;
- d. відсутність законодавчих актів у сфері забезпечення якості та оцінювання відповідності в оборонній сфері (по суті оборонна сфера виведена за межі технічного регулювання).

2. Недосконалість нормативної бази:

- a. необхідні для ДГЯ стандарти НАТО прийняті, як військові стандарти, методом прийняття (обкладинки), тобто без перекладу, що створює неоднозначності в розумінні і трактуванні стандартів різними користувачами. Необхідно прийняти ці стандарти методом перекладу, але забезпечивши при цьому фаховість перекладів. Частина перекладів з їх фаховим редагуванням виконана та передана до Міноборони Проектом реформи оборонних закупівель за підтримки Спеціального радника Великої Британії з питань оборони.

3. Відсутність методологічної бази здійснення ДГЯ.

4. Недостатня компетентність персоналу для виконання попередніх пунктів.

5. Відсутність механізмів оцінювання компетентності та неупередженості УОДГЯ.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ!

1. ДГЯ є лише одним з механізмів забезпечення якості оборонної продукції. Забезпечення якості вимагає комплексного застосування різних механізмів забезпечення якості з метою забезпечення об'єктивності. Різні механізми та їх поєднання повинні використовуватись залежно від рівня ризиків щодо оборонної продукції та виконавців контрактів.
2. ДГЯ не повинне включати інші специфічні механізми, як, наприклад, оцінювання відповідності продукції (у т.ч. її сертифікація), сертифікація систем менеджменту, приймання продукції тощо. Відповідні інституції мають давати незалежні оцінки для забезпечення об'єктивності результатів оцінювання та забезпечення впевненості покупця/замовника щодо продукції та/або виконавців контракту, для чого ці інституції мають бути незалежними.
3. З метою забезпечення комплексного підходу доцільним є застосування ДГЯ до всіх видів оборонної продукції, а не тільки до озброєння та військової техніки.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. З метою забезпечення незалежності, можливості залучення кваліфікованого персоналу і належної оплати праці, можливості конкурсного відбору керівного складу створити Державну організацію в управлінні Міноборони (як варіант, в управлінні КМУ), яку визначити УОДГЯ.
2. Будь-які інші варіанти визначення в якості УОДГЯ структур Міноборони повинні обов'язково розглядатись з точки зору забезпечення їх незалежності, компетентності і можливості дотримання принципів ДГЯ.
3. Оскільки менеджмент якості та життєвого циклу відіграють надзвичайно важливу роль в матеріально-технічному забезпеченні оборонних спроможностей, а ДГЯ є лише невеликою частиною менеджменту якості та життєвого циклу оборонної продукції, з метою забезпечення комплексного системного підходу доцільно розглядати питання створення загальної цільової моделі матеріально-технічного забезпечення оборонних спроможностей, в якій будуть чітко визначені місце і роль різних механізмів забезпечення якості і управління життєвим циклом та відповідні інституції.

ПРОЄКТ РЕФОРМИ
ОБОРОННИХ ЗАКУПІВЕЛЬ
ЗА ПІДТРИМКИ
СПЕЦІАЛЬНОГО РАДНИКА
ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ З ПИТАНЬ ОБОРОНИ

КОНТАКТИ

01042, Україна, м. Київ
бульвар Марії Приймаченко,
будинок 1/27, офіс 477

+38 093 462 82 70
a.pereverziev@gmail.com
+38 067 507 44 01
yuriy.i.moroz@gmail.com